

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar till Ds 2015:33, Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Jönköpings län tillstyrker att en ny lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska införas.

De tillägg Länsstyrelsen i Jönköpings län gör berör främst avsnitten som rör målgrupp, det regionala arbetsmarknadsperspektivet under avsnittet om anvisning, samt länsstyrelsens roll och frågor om förutsägbarhet i avsnittet om fördelning av mottagandet.

Länsstyrelsen vill göra ett förtydligande avseende fakta i bakgrundsbeskrivningen i avsnitt 3.2 Mottagande av ensamkommande barn, närmare om anvisning av ensamkommande barn. I avsnittet anges att *”Principerna för fördelning av anvisningsbara platser mellan kommunerna, liksom rutiner för anvisning, utformas av Migrationsverket i samarbete med berörda myndigheter och aktörer. Länsstyrelserna tar fram fördelningstal för respektive län utifrån det platsbehov som Migrationsverket beräknar i anslutning till sina prognoser.”* Detta skulle kunna uppfattas som att länsstyrelserna fattar någon form av beslut om fördelningstalen, vilket inte är riktigt. Länsstyrelserna medverkar i processen kring utarbetande av principer och anvisningar samt framtagandet av fördelningstalen, men fattar alltså inte något beslut.

4.1- 4.5 Behov av förändring

Länsstyrelsen instämmer i stort i den beskrivning som ges när det gäller behov av förändring. De tillägg som vi vill göra är delvis i beskrivningen av det ojämna mottagandet som enbart grundar sig i parametern befolkningsstorlek. Detta stämmer visserligen, samtidigt som länsstyrelserna och Arbetsförmedlingen genom framtagande av läns- och kommunal har fokuserat på att göra fördelningar främst utifrån

arbetsmarkandsförutsättningar, vilket gör att tidigare mottagande kanske inte heller skulle vara i relation till befolkningsstorlek.

Länsstyrelsen vill även göra tillägget att systemet med anvisningar inte fungerat fullt ut då det inte varit anpassat till det ökade antalet nyanlända. Berörda myndigheter har haft svårigheter att anpassa sin organisation till de ökade volymerna.

5.1 En ny lag som leder till att alla kommuner tar ansvar

Länsstyrelsen tillstyrker att en ny lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska införas.

5.2 Lagens målgrupp

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om den målgrupp som kommer att beröras av denna lag, med ett tillägg att det bör övervägas att även anhöriga till ensamkommande barn, räknas till målgruppen anvisade. Denna fråga är av stor vikt för kommunernas mottagningskapacitet då mottagandet av ensamkommande barn ökat så kraftigt det senaste året. Eftersom den kraftiga ökningen skett relativt nyligen, är detta något som inte räknas in i det tidigare sammantagna mottagandet.

5.3 Anvisning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med det tillägget att arbetsmarknaden bör ses ur ett större perspektiv än den kommunala. Vid dialog med länets kommuner har det också framkommit att befolkningstillväxt under tidigare år kan vara en faktor som påverkar mottagningskapaciteten.

För en proportionerlig fördelning och förutsägbarhet av mottagandet efterfrågar Länsstyrelsen en utredning som belyser orsaker till att nyanlända med anvisning till kommunplats i så stor utsträckning tackar nej till erbjudandet. Detta för att kunna göra riktade insatser och anpassa anvisningsprocessen på ett sådant sätt som leder till en minskning av denna andel.

5.4 Sanktioner mot kommunerna bedöms inte nödvändiga

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsen önskar dock en tydlighet i vad som krävs för att kommunerna ska ha uppfyllt sin skyldighet samt vad som anses vara ett rimligt tidsperspektiv från anvisning till kommunmottagande.

5.5 Beslut om anvisning ska inte kunna överklagas

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att en anvisning inte ska kunna överklagas.

5.6 Den kommunala självstyrelsen och proportionalitetsprincipen

Länsstyrelsen tillstyrker att förslaget innebär en inskränkning av den kommunala självstyrelsen men att inskränkningen inte bedöms gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den och är därmed godtagbar vid beaktande av proportionalitetsprincipen enligt 14 kap. 3 § regeringsformen.

Länsstyrelsen ställer sig dock frågande till vissa delar av beskrivningen, t.ex. ”Kommuner som har ett högt mottagande av nyanlända som bosätter sig på egen hand har i praktiken tagit emot ett stort antal nyanlända oavsett omfattningen på kommunens överenskommelse. För dessa kommuner kommer förslaget inte leda till ett högre mottagande”. Länsstyrelsen finner att detta är beroende av hur olika variabler viktas vid framtagande av länstal och kommuntal. Därmed kan även kommuner med ett högt mottagande av egenbosatta komma att få ett betydande mottagande av anvisade.

5.7 Fördelning av mottagandet

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om anvisning enligt lagen.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att länstal och kommuntal bör fastställas i förväg för ett år i taget med tillägget att detta bör ske relativt tidigt året innan för att ge kommunerna möjligheter att i så stor utsträckning som möjligt planera för sitt mottagande, både vad gäller budget och verksamhet. Beslutande myndighet bör vara mycket restriktiv med att revidera läns- och kommuntalen under innevarande år.

För att öka förutsägbarheten och därmed kommunernas förutsättningar för långsiktig planering kan fördelningen av mottagandet genom nyckeltal resultera i en kommunal procentsats, där en kommun tar en andel av länstalet. På så sätt kan kommunerna utifrån prognoser kontinuerligt anpassa sin planering.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att vid fastställande av läns- och kommuntal bör den närmare prioriteringen av anvisningar bestämmas, men vill också lyfta att närhetsprincipen ska kunna finnas kvar vid initiering av anvisning från kommuner, framförallt då flera vuxna och barn hunnit få en anknytning till den ort de vistats på.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att kommuner ska kunna omfördela länstalet, med tillägget att dessa omfördelningar ska administreras och undertecknas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen bör få ett tydligt uppdrag att verka för att en dialog om sådana omfördelningar förs.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att ersättning för hyreskostnad bör lämnas. Länsstyrelsen instämmer inte i bedömningen att ersättningen som motsvarar 15 000 kronor per anvisad bör finnas kvar, då syftet med ersättningen, att stimulera ett mottagande av anvisade, med den nya lagen inte behövs. Denna ersättning bör istället kunna fördelas till kommunerna grundat på deras totalmottagande.

5.8 Kommunersättningarna bör ses över

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen.

6 Ikraftträdande

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

7 Konsekvenser

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att länsstyrelserna kommer att behöva intensiviera sitt förhandlingsarbete med kommunerna. Det kommer att krävas omfattande insatser för att informera om det nya regelverket och att stödja kommunerna i bland annat diskussioner angående omfördelning av länstal och övrig samverkan som kan vara en förutsättning för att kommunerna ska kunna uppfylla sina skyldigheter.

Det ökande antalet asylsökande har medfört ett fördjupat och utökat engagemang från länsstyrelsernas sida. Med de förändringar som föreslås i förslaget ser vi att länsstyrelsernas arbete kommer att behöva utvecklas ytterligare för att framgångsrikt kunna möta det behov av stöd och samordning som kommer att finnas hos kommunerna. Länsstyrelserna kommer att vara en naturlig part i diskussioner mellan kommuner om nödvändig samverkan i syfte att på en regional nivå kunna svara upp mot det behov av anvisningsbara platser som finns.

Även de medel som kan lämnas inom ramen för Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, så kallade paragraf 37-medel, fyller här ett viktigt behov och betyder mycket för kommunernas mottagningskapacitet på både kort och lång sikt. Det är en flexibel ersättningsform, som möjliggör snabba och riktade insatser. Den är också ett viktigt stimulansmedel för olika former av mellankommunal samverkan. Det är därför glädjande att regeringen föreslår fortsatt avsatta medel för § 37 ersättningar kommande år.

Avslutningsvis vill Länsstyrelsen med anledning av det ökande antalet asylsökande även betona vikten av att förstärka Länsstyrelsernas roll som regionala samordnare. En större tydlighet i roller, ansvar och samordning i kombination med en bredare samverkan mellan berörda aktörer är nyckeln till att lyckas med detta viktiga uppdrag.

Beslut om detta yttrande har fattats av landshövding Mino Akhtarzand med integrationsutvecklare Alexandra Wollmar som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Anneli Wirtén deltagit.

Mino Akhtarzand
Landshövding

Alexandra Wollmar
Integrationsutvecklare